

امید کیانی

دانشجوی علوم و مهندسی محیط‌زیست

دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

Komid3209@gmail.com

یادداشت

یوزپلنگ آسیایی (*Acinonyx jubatus venaticus*)، سریع‌ترین گربه‌سان بیابان‌ها و تپه‌ماهورهای خشک و نیمه‌خشک ایران است. وضعیت نامناسب حفاظتی و عدم توجه مناسب به زیستگاه‌های آخرین بازماندگان یوزپلنگ آسیایی سبب کاهش جمعیت شدید این گونه تا به حدی شده‌است که اگر اقدام جدی و موثری در راستای مدیریت و حفاظت از به حق، این مهم‌ترین و درخطرترین گربه‌سان دنیا صورت نگیرد، به‌زودی شاهد انقراض آن خواهیم بود و احیای جمعیت آن به یکی از رویاهای دست‌نیافتنی ایرانیان مبدل خواهدگشت.

مشخصات عمومی

این گونه با بدنی کشیده و دست و پای بلند، سر و گوش‌های کوچک و گرد، بدن زرد مایل به قهوه‌ای روشن با خال‌های سیاه، دم بلند و با خط اشک چشم معروف خود از سایر گربه‌سانان متمایز می‌شود. در دویدن اعجوبه‌ای باورنکردنی است؛ با خیزها و حرکات انفجاری خود که انعطاف بی‌نظیر بدن او را نشان می‌دهد، سریع‌ترین حیوان روی زمین بوده که در چند ثانیه می‌تواند سرعتش را به ۷۰ کیلومتر در ساعت برساند. پنجه‌های باز با ناخن‌های غیرقابل جمع‌شدن آن یکی از مهم‌ترین وجوه تمایز یوزپلنگ از سایر گربه‌سانان است. ساختار بدن به گونه‌ای است که علاوه بر توانایی حرکت با سرعتی تا ۱۱۰ کیلومتر در ساعت، در بالارفتن از درخت و حتی شنا در آب نیز توانایی دارد.

«امید به نجات آرزوی ایران»

یادداشتی به مناسبت روز ملی
یوزپلنگ ایرانی

تصویر آرشیو مربوط به سایت نگهداری و تحقیقات یوزپلنگ آسیایی پارک پردیسان

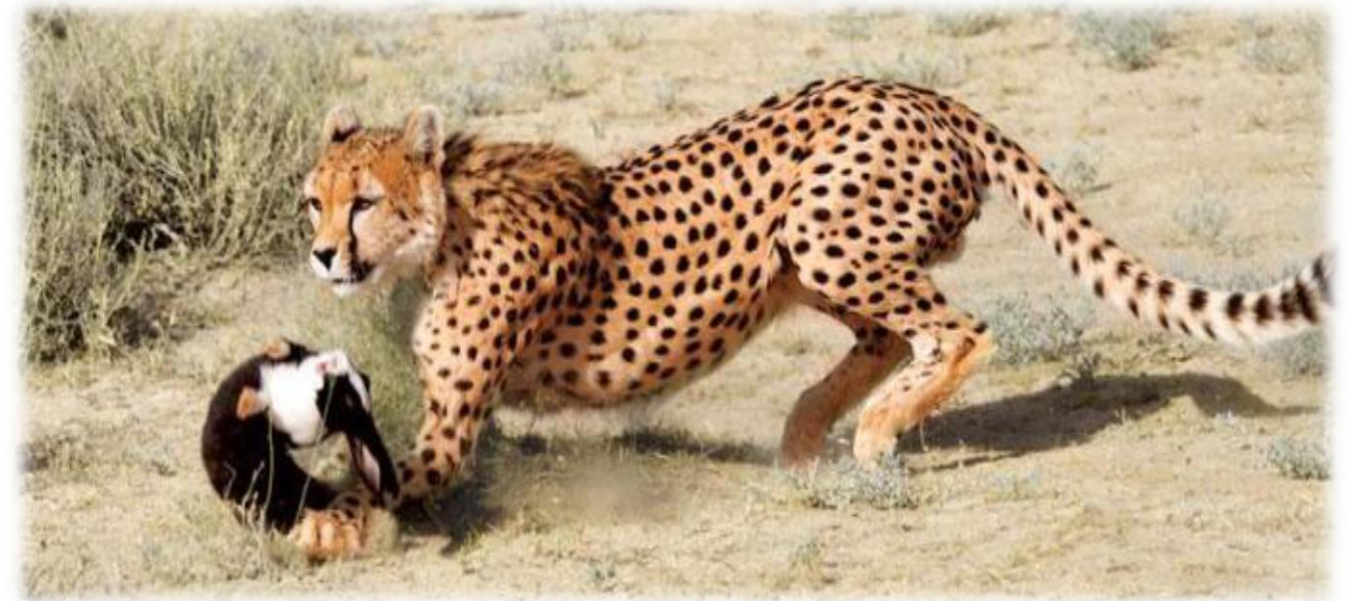

پیروز، توله یوزپلنگ معروف سایت نگهداری و تحقیقات پردیسان

یوز و طعمه‌های آن

علی‌رغم توانایی‌های ویژه یوزپلنگ در شکار که با هیچ حیوان شکارچی دیگری قابل قیاس نیست، به دلیل کاهش شدید جمعیت طعمه و سایر محدودیت‌های زیستگاهی، این موجود زیبا از نظر دسترسی به منابع غذایی اغلب در تنگنا است و برای بقای

خود و سیر کردن توله‌های ضعیف و ناتوانش که تا مدت قابل توجهی به مادر وابسته‌اند، در عرصه پهناور دشت‌ها، مدام باید به دنبال طعمه بدود. قوچ‌ومیش، کل‌بوز، آهو، جیبر، خرگوش صحرایی و برخی از پرندگان، از شکارهای طبیعی این موجود بالارزش است.

عوامل تهدیدکننده یوزپلنگ

محدودیت‌های زیستی ازجمله کمبود منابع غذایی، کاهش وسعت و کیفیت زیستگاه‌ها، تهدید شکارچیان، چرای بی‌رویه دام به ویژه شترداری و به تبع آن سگ‌های گله، امنیت

هشدار!

اگر در حفاظت این گربه‌سان بی‌همتا کوتاهی کنیم، سریع‌ترین دونده جهان به زودی منقرض خواهدشد. یوزپلنگ ایرانی از سرمایه‌های اصلی همه ما ایرانیان محسوب می‌شود و همه ما نسبت به تلاش در راستای حفظ این جانور جالب توجه و مهم

مسئولیت داریم. اگر از آن محافظت نکنیم به زودی و برای همیشه نسل آن نه فقط از ایران بلکه از روی کل زمین محو خواهد شد. وضعیت رقت‌انگیز کنونی یوزپلنگ، حاصل عدم توجه همه ما انسان‌هاست

در برابر این گونه در خطر انقراض چه وظایفی داریم؟

❑ مطالعه، افزایش آگاهی خود و اطرافیان، حساسیت‌سازی و تلاش برای جلب توجه نسبت به این گونه از راه‌های مختلف نظیر فضای مجازی، ارتباط با مردم و به‌خصوص جوامع محلی،

❑ مطالبه‌گری و مشارکت و پیگیری پویش‌ها جهت درخواست اهتمام بیشتر نسبت به یوزپلنگ و زیستگاه‌های آن از مسئولین دولتی و سازمان حفاظت محیط‌زیست،

❑ در سفرها در مناطق و قسمت‌هایی از جاده که احتمال حضور یوز می‌رود با احتیاط کامل رانندگی کنیم و بقیه را نیز نسبت به این مورد آگاه سازیم،

❑ سگ‌های پرسه‌زن آزاد از تهدیدات یوزپلنگ محسوب می‌شوند بنابراین از غذارسانی و رفتارهای حامی‌حیوانات‌نمایانه خودداری کنیم،

❑ زیستگاه‌های یوزپلنگ را در برنامه‌های اکوتوریستی وارد کرده و گردشگران را با این زیستگاه‌ها آشنا کنیم و به طور غیرمستقیم جوامع محلی را از ارزش‌های حیوانی که در همسایگی آن‌ها در ترس و واهمه زندگی می‌کند آگاه سازیم تا بدانند و ببینند که مردم ایران و جهان از چه راه دوری برای دیدن حیوانی که در مجاورت آن‌ها زندگی می‌کند آمده‌اند و آن‌ها باید از داشتن چنین گونه باارزشی در منطقه خود احساس غرور کرده و به خود ببالند و حضور این گونه در نزدیکی روستاهای اطراف زیستگاه‌ها باید یک ارزش و افتخار محسوب شود،

❑ در تمام مناطقی که احتمال حضور یوزپلنگ وجود دارد تابلوهای آگاه‌کننده، هشداردهنده و حمایت‌کننده نصب کنیم،

❑ در تمام مدارس روستایی حاشیه زیستگاه‌های یوزپلنگ پوستر، بروشور و عکس‌های این گونه را با اطلاعات موجز پخش کرده و توجه آن‌ها را به ضرورت حمایت از این گونه در معرض خطر انقراض جلب کنیم.

منابع

- گزارش‌های پروژه حفاظت از یوزپلنگ آسیایی و زیست‌بوم‌های مرتبط با آن

- Conservation of Asiatic Cheetah and its Natural habitat and associated biota project (CACP)